

Ónod Thököly fejedelemsége idején

Ónod, és az ónodi hadtest

Thököly Imre szobra a millenniumi emlékművön

vezett hadosztályokba csoportosuló végváriak, vagyis a szendrői, putnoki, diósgyőri és ónodi katonák mind a nemesség katonáitól, mind a mezei hadaktól külön táboroztak, s katonai gyakorlottságuknak olyan jó híre volt, hogy a vezetők egymással versengve igyekeztek kiérdemelni hűségüket. A kurucok két ízben is megpróbálták elfoglalni Ónod várát. Először 1672-ben, amikor a várost el is foglalták, de a vár ellenállt támadásuknak. Másodjára 1675-ben próbálkoztak újra a vár alatt, ekkor már török segítséggel, de ismét kudarcot vallottak.

Az ónodi katonák³ 1677-ben csatlakoztak Thökölyhöz. „Az végbeliekben nem kell kételkedni, azok készek mindenre ami elkövethető”⁴ – jellemzi katonáit Thököly Imre. A szikszói csata után még csak-

A budapesti Hősök terén a millenniumi emlékmű Thököly Imre szobra alatt egy dombormű látható, melynek címe: *Thököly kurucai a szikszói harcban legyőzik a labancokat, 1679.* A szikszói győzelemben az ónodi végbeliek is részt vettek, sőt annak jelentős lovasságát és hadi értékét jelentették. Hogyan is kerültek kapcsolatba a kurucsággal ezek az ónodi seregek, ahhoz vissza kell menni az időben, az 1671-es évre. A Wesselényi-összeesküvés leverése után a rebellis magyarok lelkületétől tartva I. Lipót magyar király elrendelte a végvári katonák leszerelését. Ebben már tapasztalható az a hadügyi reform, amely Zrínyi Miklós hadjárata idején kezdődött, s hátráltatta annak szerencsés kimenetelét. Más megvilágításból viszont úgy értelmezhető, hogy a magyar főúri legfelsőbb körök is érintő összeesküvés után, az uralkodó úgy értékelte, biztonságosabban tartja kezén a környéket és a várakat a felbujtás veszélyétől, ha saját német katonáit helyezi el a várakban. „Az uralkodó így közel nyolcezer magyar végvári vitéz elbocsátásáról rendelkezett. A harcosok egy része a volt ónodi és szendrői végekről került Thököly seregébe.”¹

A szélnek eresztett végvári katonák céltalanul a környéket dúlták és fosztogatták. Amikor Thökölyben már érlelődött az elképzelés, hogy csatlakozik a kuruc mozgalmakhoz, s kijön Erdélyből „nemzete szolgálatjára”², akkor éppen a végvári katonák élén szeretett volna megjelenni a csatatéren. A választása nem véletlen és nem indokolatlan. A váraikról elne-

¹ Nováki Gyula - Sándorfi György: A történelmi Borsod vármegye várai (az őskortól a kuruc korig) Bp.– Miskolc, 1992. 86.

² A bujdosók levéltára. A gróf Teleki-család maros-vásárhelyi levéltárából. Sajtó alá rend. Deák Farkas. Bp., 1883. 102. (Továbbiakban: BLev); Angyal Dávid: Késmárki Thököly Imre. Bp., 1889. 120.

³ A bujdosók hivatalos iratainak tanúsága alapján 1676-ban ónodi főhadnagyk a következők: Mojsik János, Kovács István, Hajdú János, Harsányi György, Szolath András, Szilágyi Lőrincz, Balogh István. BLev, 50.

nem három évet kell várniuk az ónodi végvári katonáknak ahhoz, hogy egykori végvárukat visszakapják.

Miközben Thököly észak felé irányította csapatait, a török délen nyomult előre, s szerezte meg Thököly számára Ónodot. Az ónodi várat a budai pasa vette ostrom alá 1682 augusztusában. Két napon át lövette, majd a harmadik napon a német őrség feladta a várat. *„A felső-magyarországi dolgok rendbe hozása végett felvonuló budai vezér 1682. augusztus 7-én megadásra kényszerítette Ónod őrségét, felgyújtatta a várat, és 11-én húszezer emberével csatlakozott a Kassát körülzáró kurucokhoz.”*⁵ A pasa átadta Thökölynek a várat, melyben Thököly maga intézkedett: *„50 gyalogost rendelt őrségnek, kötelezve Borsod vármegyét ellátásukra, ami hetente: 20 kila liszt, 2 vágómarha, egy szalonna, két kocka kőso, 6 kila abrak, fűszerszámra 50 dénár, 2 vaj, méz, 2 lúd, 3 tyúk, 2 szekér széna, 1 ft borra való a tiszteknek, borsó-lencse-dara-kása fél-fél véka, káposzta, répa, petrezselyem, foghagyma, vereshagyma, tőr.”*⁶

Esterházy Pál úgy ítélte meg, hogy a török beavatkozása csak ürügy, hogy a Magyar Királyság területére lépjen. Ónod várát Thököly tudta és részvétele nélkül⁷ a maga számára akarta elfoglalni. Ónod és Fülel az 1664. évi békekötés óta a törökök adófizetője volt. A török miután saját akciójaként vette be a várat, embereit el akarta helyezni abban. Nagy valószínűséggel ugyanaz játszódott le, mint később Fülel vára esetében. Thököly ragaszkodott hozzá, hogy az általa uralt várakban – még ha a török neki foglalta is el azt – csak magyar őrség legyen. A nézeteltérések és Thököly hajlíthatatlansága miatt a török lerombolta a várat, azon elvből kiindulva, hogy ha az ő katonái nem állomásozhatnak ott, akkor mások se. Természetesen hiba volna ezt súlyos, maradandó és helyrehozhatatlan rombolásnak tekinteni. Az ónodi vár továbbra is állt, az a tény, hogy a török pasa tehetetlenségében tüzszerszammokkal a várat valószínűleg megágyúztatta, nem csökkentette annak harci értékét. Felsőbb utasítás hiányában nem is mérészkedhetett többre. Thököly még ebben az évben igyekezett az ónodi várat megjavítani. Borsod vármegyéből 4 ezer gerendát és 200 munkást szerzett.⁸ 1683 januárjára Thökölyben már megérett a terve az ónodi várral kapcsolatban. A kassai országgyűlésen konkrét utasításokkal fogadta a vármegyéket, melyek közt egyik sarkalatos pontja éppen az általa birt várak – köztük az ónodi vár – megerősítése volt.

Ónod Thököly fejedelemsége alatt

Thököly az 1683 elején Kassára összehívott országgyűlésen rendelkezett tovább az ónodi várról. A 627 öl hosszú palánkot felosztotta Abaúj, Borsod, Bereg, Szatmár, Heves és Ugocsa vármegyék között. Azonban nem minden vármegye érezte magáénak az ónodi palánképítés ügyét. *„...az mely nemes vármegyéknek kellenék az Ónodi palánkot építeniek, kegyelmes uram nagyságod azokra az vármegyékre is parancsolt levelében, mely nagyságod levelet nekem meg adott melyeket én mindjárt az nemes vármegyéknek el is küldtem. Elöttem kegyelmes úr nemes Abaúj vármegyének és nemes Borsod vármegyének az nagyságodtul praesignált 31. napon compardaltanak is, de az több vármegyék nem compardaltanak.”*⁹ Vagyis valójában csak Abaúj és Borsod vármegye járult hozzá a munkálatokhoz, a földrajzi távolságból adódóan a többi vármegye valószínűleg nem is érezte hozzátartozónak a vár ügyét. Hiába próbálta tehermegosztással könnyíteni Thököly Borsod és Abaúj terhet, a vármegyék erősen tiltakoztak.

Ónodban az 1683-as év nyugalmas békeidőszaka csakis annak köszönhető, hogy mind a németeket, mind a törököket lekötötte Bécs ostroma. Thököly csapatai Bécs ostrománál nincsenek jelen. Igyekszik következetesen elhatárolni magát és kurucait a Habsburg-török szembenállástól. Jól sejti, hogy vékony jégen próbál frissen szerzett fejedelemségében regnálni. Mindig is mérés politikájában most is bravúrt kell véghezvinnie. Mint egész pályájának ivén, 1683-ban is igyekszik megtartani különállását, amennyire lehetőségei engedik. Sem a törököket nem segíti egyértelműen céljaik elérésében, sem a németeket. Meg kell teremtenie, s ki kell építenie a felső-magyarországi fejedelemséget, s végső soron elismertetni fejedelemségét. A kassai országgyűlés után követeket küldött Bécsbe békefeltételeivel. Az általa birt 13 vármegyét kérte és a „Magyarországi részek ura” címet. Természetesen a Habsburgok nem fogadták el a fejedelemséget. Thököly megvetette ugyan a lábát a vármegyék területén, de még

⁴ Thököly Imre levele 1679. augusztus 29. TBLev. 68.

⁵ Varga J. János: Válaszúton. Thököly Imre és Magyarország 1682–1684-ben. MTA Történettudományi Intézete Bp., 2007. 29.

⁶ Csorba Csaba: Várak a Hegyalján. Zrínyi Katonai Kiadó. Bp., 1980. 156.

⁷ Varga i. m. 30.

⁸ Veres László – Viga Gyula (szerk.): Ónod monográfiája. Ónod, 2000. 205.

⁹ MOL, G2-szekeió, Thököly Imre iratai. Tallyai György levele 1683. augusztus 3. Ónod.

nem tartotta kellően biztosan a kezében. Ezért nem merte teljesen kivonni csapatait a környékről. Az ónodi végváriak nagyrészt a vár környékén tartózkodtak. Az ónodi várban a praesidium szerint 1683 októberében az alábbi hópénzeket fizették ki: „Kapitány 25, hadnagy 10, porkoláb 8, zászlótartó 6, tömlőtartó 3, dobos 4, tizedes 4, közlegény 3 forintot”¹⁰ kapott.

1684 tavaszán újra hadba indulva Thököly összegyűjti az ónodi sereget. Maga a folyamat jól kivethető a hozzá érkező levelekből: „...ezen órában dél tájban ide érkeztem Ónod várában [...] könnyen be telik egy hét is míg össze vehetem az seregeket és e tájon lévő lovas és gyalog hadat.”¹¹ Az április 21-én még szétszéledt ónodi csapatot május 11-én már egységbe szedték. A tavaszi esők pedig nagyon nem kedveztek a sereggyűjtésnek. „... nagyságotól elválván váltig azon voltam, hogy két nap ide jöhöttem volna, de az vizeknek rettenetes árja presediálta eziránt való igyekezetemet [...] istennek jó voltából szerencsésen ide érkezvén az ónodi sereget itt találtam.”¹² Az ónodi lovas hadakat Géczy Zsigmond¹³ irányítása alá rendelte Thököly. A lovas hadakkal kétszeres gond jár. Egyrészt ott van maga a katonaság, akik közül „többen ez nagy eső miatt csak sárban hevernek [...] és csak éhen nem hal meg a mezőn”¹⁴, másrészt az állatokat sem hajszolhatják túl „semmi próbát nem tehettem, mivel igen meg bágyatt voltak katonák lovai, ha Isten velem lesz én el nem múlatom csak az lovak pihenhessenek.”¹⁵

Az esőzés alaposan nehezíti a csapatállítást. S oly időkben, amikor égetően fontos, hogy ütöképes haderő álljon rendelkezésre, minden elvesztegetett nap, minden puskaport áztató, katonát kedvetlenítő esőzés ártalmas. „Az idő alkalmatlan mind hajdúnak, katonának, nem fordulhat sem gyalog sem lovon az ember, elvizesedik ruhája, fegyvere, egy szóval mindenre alkalmatlan ez csunya időben”.¹⁶ Thököly júniusban a Kállóban állomásozó ónodi hajdúkat is átcsoportosította – visszarendelte – az ónodi várba.

Nemcsak a katonaság létszámára terjedt ki intézkedéseinek sora, hanem a fegyverállományra is. „Az ónodiaknak ígértünk egy kisdedszerű mozsárt. Adassa ki számokra, egy tonna puskaporral együtt”¹⁷ – írta Thököly 1684. május 1-jén Zemplénből a regéci várkapitánynak, Szirmay Miklósnak. A regéci várban május 7-én Nagy Márton, az ónodi lovas hadnagy vette át a mozsarat.

Hiába gyülekeztek az ónodi végbeliek a vár alá, a környéken a török kiismerhetetlen járásából fakadó félelemben az „ónod körül levő faluk is mind puszták, sehol az egy Miskolcnál több hely meg nem maradt az tatár előtt”¹⁸. Mivel a végházakba gyűjtik az ónodi katonaságot, az azon kívüli sereggyűjtés feladatával megbízottaknak alaposan meggyűlik a baja: „Nagyságod az hadaim felől parancsol, hogy összevgyűjtssem, én nem tudom kegyelmes uram miképpen kell őket összevgyűjteni, mert igen felesen mentenek az nagyságod véghelyeken levő prasidium beli zászlója alá, onnét pedig erővel ki nem hozhatom őket.”¹⁹

Az ónodi seregnek nem telt eseménytelenül az ideje. A putnoki kapitány, Gombos Imre felföldi katonákkal és szendrői labanc lovas s gyalog seregekkel a Hernád mellékén nagy titkokban lejött és „Ónod alá beütött és onnét feles marhat hajatott el” Miskole határára. Csakhamar követték őket Thököly ónodi és szendrői seregei és Miskole határán a búzák között megütköztek a felső hadakkal, „ott is meg nyomván az szendrei és ónodi seregeket hármat közülük levágtanak, mennyit fogtanak pedig el meg bizonyossan nem tudhatyuk”²⁰.

Gombos kapitány továbbra is félelemben tartotta a területet. Az ónodi had megerősítésére Thököly tervezte, hogy maga jelenik meg a környék megsegítésére csapataival: „mihelyt Ungvár után mindjárt maga fejedelmi méltóságos személyében és azon szép hadi készülettel ezen darab föld oltalmára sietését nagy kegyelmesen írja, nagyságod igen nagy reménységet adott mindeneknek”²¹.

¹⁰ Nagy László: „Kuruc életünket megállván csináljuk...” Akadémiai Kiadó. Bp., 1983. 127.

¹¹ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1684. április 21.

¹² MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Petrőczy István levele 1684. május 11. Ónod.

¹³ Géczy Zsigmond: Thököly karabélyos udvari testőrezredének volt az ezredese, a fejedelem személyét volt hitvatva védeni.

¹⁴ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1684. május 16. Ónodi lovas hadak tisztei.

¹⁵ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Ibrányi László levele, 1684. március 23. Ibrány.

¹⁶ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1684. március 28. Felső-Sajó.

¹⁷ Késmárki Thököly Imre naplói, leveleskönyvei és egyéb emlékezetes írásai. Közli: Thaly Kálmán Pest, 1873. 54.

¹⁸ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1684. június 12. Ónodi tisztek levele.

¹⁹ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1684. június 19. Ibrányi László, Ibrány.

²⁰ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1684. június 22. Miskolc.

²¹ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1684. június 26. Ónod, Szepesi Pál.

Ónod 1685-ben

A tavasz a jövedelmek rendezésével telt és a hadellátáshoz szükséges vetési munkálatok ügyével. Nagy valószínűséggel jövedelemkiesést számolhatott el az ónodi uradalom, mert a hiányt tapasztalva Thököly kérdőre vonta az uradalmi jószágok kezelőjét. Ónod környékén „*azon helyek már elpusztultak, kikből az előtt való időben az őrlések ezen malomhoz jártak, s jövedelme is Nagyságodnak bővebben lehetett, immár az egy Ónodnál több sem levén, az őrlés megszűnván, gyakrabban vesztég áll azon malom.*”²² Mindez talán élelmiszerellátási gondokat is jelentett. A vetésre szánt búzát az ónodi uradalomból küldték Szerencsre és Regécebe.²³ Azonban az ónodi várat is meg kellett kellően tölteni ahhoz, hogy katonákat lehessen ott állomásoztatni. Thököly ismét mozgósította csapatait. „*...összeveheti is kapitány uram az hadakat, holnap után megindulunk.*”²⁴ Szepesi Pál²⁵ elviselhetetlen fájdalommal küzdött, olyannyira, hogy már lóra sem ülhetett. Így azonban maga nem tudott parancsolni, s „*az ónodi had, ily rendetlen előjvetelén szívünk szerint búsulunk, mert tegnap túl az Tiszán ment és oszlott minden felé.*”²⁶ Ez az indulás kudarcra volt ítélve. Ráadásul az ónodi vár védelmére kellett sietniük, minden bizonnyal a hadba indulás után jött a hír, hogy németek gyülekeztek Szendrő környékére. Így az ónodiak visszafordultak és visszatértek az ónodi várba.

1685 áprilisának végén a Szendrőben megjelent németek mozgólódásairól értesültek az ónodiak, s nem kizárt, hogy „*...megpróbálnak bennünket, és ha magunknak helyünkben nem érthetnek is, de marháinkból és lovainkból kipusztítsanak, minthogy szemlátomást szaporodnak...*”²⁷ A veszély érzetére azonnal kérték Thökölyt, hogy küldje vissza a kapitányt a várba, s ha lehet, ne gyaloghaddal, hanem lovas haddal segítse az ónodiakat, mert már „*várjuk minden órában lecsapásukat.*”²⁸ Géczy Zsigmond május 3-án érkezett meg az ónodi várba, s másnapra egy zászlóalj katonát is vart maga után. Géczy felmérve a helyzetet írta Thökölynek: „*Elgondolhatja nagyságod, minthogy most e tájon semmi had nincsenök is ezen alkalmatossággal valamit akarnak szabadosson el követhetnek.*”²⁹

Most már felbolydult az egész térség. Ahogy megindulnak Esterházi Pál és I. Lipót felszabadító csapatai a környékről „*tudom eddig is érthette Nagyságod a magyarság mind Lévához gyülekezik.*”³⁰ Nem véletlen, hogy Thököly már jó ideje nem érezte Lévát biztonságosnak és ezért Regéce hűzódott a családjával, majd fokozatosan hátrált, egészen Munkácsig. Géczy Zsigmond is beszámolt róla, hogy a katonák közt terjedt a hír: az erdélyi fejedelem fogja közvetíteni a békét német és török között, ezért vonulnak Léva ellen „*a vitézli rendek között a kit hinni is kezdenek az emberek, Tündéristák hirdetik ezt, olyanok elegenden vannak Nagyságod körül, kiket Isten szígyenítse meg.*”³¹

Már nem érkezik meg a zászlóalj Géczy Zsigmond után. Géczy átvágtatott Szerencsre, s onnan hozatott két tarackot és egy pattantyúst az ónodi várba, s Kassáról is megérkezett a 16 muskotélyos. Géczy abban is bízott, hogy bátyjával (Géczy Istvánnal) találkozhat Tokajban, s „*egy sereg hajdút adott volna ő kegyelme mellém Ónod várában, valóban lett volna szükség reája.*”³² Az Ónodban maradt lakosok a németek közelsége miatt már nem érezték biztonságos helynek Ónodot, marháik, jószáguk mind Ónod körül volt.

A Szendrő irányába kiküldött hírszerző emberek nem hoztak jó híreket. Megjelentek az élelmiszert szállító szekerek „*...kilenc compania lovas németnek és gyalognak is feles szekerekkel*” érkeztek Szendrőbe, s mint mondják „*valami szándékuk Ónodhoz [...] megpróbálják az várat is tüzes szerszámokkal, ha azt el nem nyerik, az várost földig égetik és minden marhát innen s az erdőkből elhajtják.*”³³ Sőt a próbával nem várnak sokáig, mert mindenképpen meg akarták akadályozni, hogy a török

²² MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1685. április 21.

²³ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. 1685. április 16.

²⁴ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Szepesi Pál, 1685. április 24. Ónod.

²⁵ Szepesi Pál Borsod megyei kisnemes, 1683-tól Thököly közvetlen környezetében volt, 1685 májusában Ónod várában halt meg.

²⁶ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Szepesi Pál, 1685. április 27. Csege.

²⁷ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Szepesi Pál, 1685. április 30. Ónod.

²⁸ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Szepesi Pál, 1685. május 3. Ónod.

²⁹ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Géczy Zsigmond, 1685. május 3. Ónod.

³⁰ Uo.

³¹ Uo.

³² MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Géczy Zsigmond 1685. május 6. Tokaj.

³³ MOL, G2-szekció, Thököly Imre iratai. Szepesi Pál 1685. május 7. Ónod.

és Thököly egyesítve erejét, Ónodot egy kéz alatt segítsék meg. Hiába érkezett meg a Thököly által Ónod megsegítésére irányított Géczy Zsigmond, mert se lovas, se gyaloghadakat nem tudott hozni most sem. A városi népet is megpróbálták a várba bemenekíteni, de azok hajthatatlanok maradtak. Nem voltak hajlandók a várba menni, többen úgy vélték, hogy érdemesebb volna átmenni a Tiszán. Azonban azt megfogadták, hogy ha most elpusztul mindenük, többet Ónodba nem jönnek lakni.³⁴ A támadástól tartva azt írta Szepesi Pál: „...tovább mint leszünk s maradhatunk vagyon Isten hatalmában dolgunk. Nagyságod kegyelmessen meggondolhatja Ónod minemű alkalmatosságú hely legyen, s méltóztassék kegyelmed gondját is viselni.”³⁵

Thököly Géczy Zsigmond után küldte egyik legjelentősebb hadvezérét, az unokatestvérét, Petrőczy Istvánt, az alatta levő két sereggel Ónod megsegítésére. Petrőczy összeszedte a hadakat „*asszonyunk méltóságos parancsolattját vettem volt, kihez képest is azonnal elküldtettem az hadakért, az mint is szintén most érkezhettek ide Ónodhoz. Az ónodiak szép csoporttal vadnak azon kívül az mely két sereg az Tiszán jött által velem, az is itt vagyon.*”³⁶ Petrőczy a hadak rendbe szedése után hátrahagyta Ónod várát, a további intézkedéseket pedig Hajdú Jánosra³⁷ bízta. Az ónodiak éjjel-nappal fegyverben voltak, és amitől tartottak, bekövetkezett. „*Ma három napja minemű lármánk és nagy confusiónk volt Ónodban...*” A labancok vezetői tartották magukat a híresztelésekhez. Megtámadták a várat, de a vár ellenállt. Mivel nem tudták elfoglalni, felégették a várost és a lakosokat lemészárolták. Csak negyven ház maradt meg a városból. A jelentést az Ónodba visszaérkezett Petrőczy küldte Thökölynek, a további útvonal tervével: „*nemes Szék és Csát felé nyomulok az hadakkal, ott fogom megvární Géczy István uramat.*”³⁸

Az ónodi vitézlő rend azonban nem mulasztotta el a részletekről is tájékoztatni a fejedelmet: „*az elenség mind egy néhányat közülünk levágtattanak, sokan sebben fetrengenek mind előttünk, portékánk takarítvan megégettettek, ruhátlanokká tétettünk, egy darab kenyérünk nem maradt.*”³⁹

Így Thököly ismét visszaküldte Petrőczyt Ónodba, de Petrőczy maga helyett inkább Géczyt javasolta. „*Az sem ártana, ha sereget küldene Ónod tájára, had menne hira, hogy az hadak mint Ónod felé takarodnak.*”⁴⁰

A szendrői labancok bár felgyújtották a várost, a vár még Thököly kezén maradt. A tüzvész viszont elpusztította az élelmiszerkészleteket, így nagyobb hadat már nem lehetett állomásoztatni Ónod várában. Ónod sorsa a város felégetése után megpecsételődött. Thököly egyre inkább a jobban védhető és fontosabb, még megmaradt váraira koncentrált, s gyűjtötte a hadait és élelmiszerkészleteit, folyamatosan hátrálva. A császári seregek előrenyomulásával sorra elesetek Thököly felső-magyarországi várai. 1685 szeptemberében Ónod meghódolt Barkóczy seregei előtt.⁴¹ Sajnálatos, hogy maga a vár, amelynek erősítésén Thököly maga oly nagyon fáradozott, végül 1685 őszén ellenállás nélkül került a császáriak kezére.

Ónod, mint végvár, katonai és hadi szerepet töltött be Thököly mozgalma alatt. A nyolcezer elbocsátott végvári katonából hétezer – köztük az ónodi végváriak – Thököly oldalán harcolt egészen felső-magyarországi fejedelemségének hanyatlásáig, Thököly elfogatásáig.

Kardos Tímea

³⁴ Uo.

³⁵ Uo.

³⁶ MOL, G2-szekció. Thököly Imre iratai. Petrőczy István 1685. május 17. Ónod.

³⁷ Hajdú János ónodi főhadnagy volt, 1676-ban is feltűnik az erdélyi bujdosók hivatalos irataiban. BLev,50.

³⁸ MOL, G2-szekció. Thököly Imre iratai. Petrőczy István 1685. június 5. Ónod.

³⁹ MOL, G2-szekció. Thököly Imre iratai. Az ónodi vitézlő rend 1685. június 5. Ónod.

⁴⁰ MOL, G2-szekció. Thököly Imre iratai. Petrőczy István 1685. június 19. Tokaj.

⁴¹ Veres – Viga (szerk.) i. m. 205.